

Ιούλιος 2026

Φορολογική αντιμετώπιση από πλευράς ΦΠΑ των Συμβολαίων επί Διαφοράς (CFDs): Τα Ποσά Εκκαθάρισης Εκτός Πεδίου Εφαρμογής ΦΠΑ

Βασικές πληροφορίες

Σε συνέχεια του **Tax Flash Νοεμβρίου 2023** σχετικά με την Εγκύκλιο της ΑΑΔΕ Ε.2066/2023, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) εξέδωσε την **Εγκύκλιο Ε.2031/2026**, παρέχοντας σημαντικές διευκρινίσεις σχετικά με τη μεταχείριση από πλευράς ΦΠΑ των CFDs. Βασισμένη στην καθοδήγηση της Επιτροπής ΦΠΑ της ΕΕ (125η συνεδρίαση, 18 Νοεμβρίου 2024), η ΑΑΔΕ επισημαίνει ότι οι αμοιβαίες πληρωμές που προκύπτουν από την εκκαθάριση των CFDs, θα πρέπει να θεωρείται ότι **δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ**

A. Πεδίο Εφαρμογής

Η εγκύκλιος αφορά:

- Επιχειρήσεις που συνάπτουν CFDs στην Ελλάδα, π.χ. για σκοπούς αντιστάθμισης κινδύνου.
- Πιστωτικά ιδρύματα και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών που ενεργούν ως αντισυμβαλλόμενα μέρη σε CFDs.
- Συμμετέχοντες στην αγορά ενέργειας που χρησιμοποιούν αμφίδρομα CFDs για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Τι έχει αλλάξει

Προηγούμενη θέση:

- **E.2066/2023** – Ανέφερε ότι η απαλλαγή από ΦΠΑ εργασιών που αφορούν τίτλους (Άρθρο 135(1)(στ) Οδηγίας ΦΠΑ / Άρθρο 27 (πρώην 22) Κώδικα ΦΠΑ) καλύπτει μόνο τα παράγωγα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστηριακή αγορά. Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (OTC), συμπεριλαμβανομένων των CFDs, δεν καλύπτονταν ρητά, και τα έσοδα από CFDs αντιμετωπιζόνταν ως υποκείμενα σε ΦΠΑ με συντελεστή 24%.
- **E.2068/2023** – Διευκρίνισε ότι, όταν τουλάχιστον ένας αντισυμβαλλόμενος είναι πιστωτικό ίδρυμα ή εταιρεία παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, τα έσοδα από εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (OTC) (συμπεριλαμβανομένων των CFDs) μπορεί να απαλλάσσονται από ΦΠΑ βάσει του Άρθρου 27(1)(κ), (κγ) και (κδ) του Κώδικα ΦΠΑ.

Νέα θέση – E.2031/2026:

- Η Επιτροπή ΦΠΑ της ΕΕ επισήμανε ομόφωνα ότι οι υπηρεσίες αντιστάθμισης κινδύνου θα χαρακτηρίζονταν ως παροχή έναντι ανταλλάγματος μόνο εφόσον υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της υπηρεσίας και των ταμειακών εκκαθαρίσεων. Η Επιτροπή έθεσε υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη τέτοιας σχέσης, σημειώνοντας ότι οι αμοιβαίες ταμειακές ροές εξαρτώνται από τυχαίους παράγοντες (μεταβολές τιμών που καθορίζονται από την αγορά).
- **Βασικό συμπέρασμα:** Η εγκύκλιος αναφέρει ότι οι εκατέρωθεν καταβολές που προκύπτουν κατά την εκκαθάριση των CFDs δεν συνιστούν αντιπαροχή για την παροχή υπηρεσίας αντιστάθμισης κινδύνου. Σε αυτή τη βάση, τα ποσά που λαμβάνουν οι αντισυμβαλλόμενοι από εκκαθαρίσεις CFDs, θεωρείται ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ (όχι απλώς απαλλασσόμενα – αλλά εκτός πεδίου εφαρμογής εξ ολοκλήρου).
- Η E.2031/2026 παύει την ισχύ κάθε αντίθετης προηγούμενης διοικητικής οδηγίας.

Γ. Πρακτικές Επιπτώσεις

- **Από 24% ΦΠΑ σε εκτός πεδίου εφαρμογής:** Βάσει της νέας καθοδήγησης, τα ποσά από την εκκαθάριση των CFDs δεν θα αντιμετωπίζονται πλέον ως φορολογητέα με 24%, στον βαθμό που δεν υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της υπηρεσίας και της ανταμοιβής.
- **Επιπτώσεις στην pro-rata:** Στον βαθμό που τα ποσά από την εκκαθάριση των CFDs αντιμετωπίζονται ως “εκτός του πεδίου εφαρμογής του ΦΠΑ”, δεν θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο κλάσμα της pro-rata για σκοπούς έκπτωσης του ΦΠΑ εισροών – ένα δυνητικά ευνοϊκότερο αποτέλεσμα σε σχέση με την απαλλαγή για τα πιστωτικά ιδρύματα και τις εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών που ενεργούν ως αντισυμβαλλόμενα μέρη σε CFDs.
- **Τέλος Ψηφιακών Συναλλαγών:** Η εγκύκλιος διευκρινίζει ότι τα ποσά που λαμβάνονται από εκκαθαρίσεις των CFDs δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε Ψηφιακό Τέλος Συναλλαγών.
- **Χαρτόσημο:** Δεν αναζητείται χαρτόσημο για τα ποσά από την εκκαθάριση των CFDs για τα έτη μέχρι την κατάργησή του (έως τις 30 Νοεμβρίου 2024).
- **Αναδρομική εφαρμογή:** Η εγκύκλιος τίθεται σε ισχύ από τις 26 Ιουνίου 2026. Δεν φαίνεται να υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις για τις παρελθούσες συναλλαγές.

Δ. Σημεία Προσοχής

- **Αξιολόγηση της φύσης κάθε συναλλαγής:** Οι εταιρείες θα πρέπει να εξετάζουν προσεκτικά τη συγκεκριμένη φύση, τα χαρακτηριστικά και τους συμβατικούς όρους κάθε συναλλαγής πριν καθορίσουν τη μεταχείριση από πλευράς ΦΠΑ. Το συμπέρασμα ότι πρόκειται για συναλλαγή εκτός πεδίου εφαρμογής δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται αυτόματα σε όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με παράγωγα χωρίς κατάλληλη εξέταση της υποκείμενης οικονομικής ουσίας και των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών της κάθε υπόθεσης.
- **Πιθανές απαλλαγές από ΦΠΑ:** Η εγκύκλιος σημειώνει επίσης ότι, ανάλογα με τη φύση της συμφωνίας, ορισμένες συναλλαγές ενδέχεται να εμπίπτουν σε ειδικές απαλλαγές από ΦΠΑ – για παράδειγμα, συναλλαγές που μπορεί να χαρακτηρίζονται ως ασφάλιση, εγγυήσεις ή συναλλαγές επί άλλων τίτλων. Οι εταιρείες θα πρέπει να εξετάζουν κατά πόσον ένας τέτοιος χαρακτηρισμός θα μπορούσε να είναι κρίσιμος για τις εκάστοτε συμφωνίες τους.

Βασικά σημεία (συνέχεια)

Δ. Σημεία προσοχής (συνέχεια)

- **Δικαιώματα προαίρεσης:** Η εγκύκλιος υπενθυμίζει ότι η πώληση ενός δικαιώματος προαίρεσης που εμπίπτει στο Άρθρο 135(1)(στ) της Οδηγίας ΦΠΑ αντιμετωπίζεται ως παροχή υπηρεσιών διακριτή από τις υποκείμενες συναλλαγές που καλύπτονται από το δικαίωμα προαίρεσης. Οι εταιρείες που συναλλάσσονται σε δικαιώματα προαίρεσης και άλλες δομές παραγώγων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτή τη διάκριση κατά την αξιολόγηση της μεταχείρισης ΦΠΑ των χαρτοφυλακίων τους, καθώς η ανάλυση ενδέχεται να διαφέρει από εκείνη που εφαρμόζεται στις εκκαθαρίσεις από CFDs.
- **Συστήματα και συμμόρφωση:** Η διάκριση μεταξύ «εκτός πεδίου εφαρμογής» και «απαλλασσόμενη υπηρεσία» είναι σημαντική για τον υπολογισμό της pro-rata του ΦΠΑ εισροών και θα πρέπει να αποτυπώνεται στα λογιστικά συστήματα ΦΠΑ. Οι οντότητες που εφαρμόζαν προηγουμένως την απαλλαγή του Άρθρου 27(1)(κ)/(κγ)/(κδ) ενδέχεται να επιθυμούν να αξιολογήσουν κατά πόσον η μεταχείριση «εκτός πεδίου εφαρμογής» θα μπορούσε να είναι πιο επωφελής για το συνολικό δικαίωμα έκπτωσής τους.

Ας μιλήσουμε

Για αναλυτικότερη συζήτηση σχετικά με τα ανωτέρω, μπορείτε να επικοινωνήσετε με:

Χαρά Στρατή

Director,
Indirect Tax,
PwC Greece
Hara.strati@pwc.com

Μπορίνα Μπλούση

Senior Manager,
Tax,
PwC Greece
Borina.blushi@pwc.com